

Liturgie

Donderdag 21 april 2011
Witte Donderdag

Nicolaïkerk Utrecht

Passie en Pasen

De traditie van vele jaren om in de Stille of Goede Week elke avond bijeen te komen in de kerk, op weg naar het Paasfeest, zetten we ook dit jaar voort.

De Marcus-Wilhelminagemeente en de Nicolaïgemeente vierden samen drie vespers in de Stille Week, die plaatsvonden in de Nicolaïkerk op maandag 18, dinsdag 19 en woensdag 20 april.

Vandaag is er in het koor van de kerk een dienst van Schrift en Tafel die om 19.30 uur begint.

In de dienst van Goede Vrijdag (22 april) wordt niet gepreekt. Er klinkt een litanie, we horen het lijdensverhaal volgens het evangelie van Matteüs, afgewisseld met zang van de gemeente en de cantorij. Ook deze dienst begint om 19.30 uur.

Gepreekt wordt er evenmin in de Paaswake op zaterdagavond (23 april). Eerst is er de lof van het licht, vervolgens de herinnering aan de doopbelofte en de viering van doop en belijdenis. Tenslotte wordt het Paasevangelie gelezen. De Paaswake begint om 22.00 uur, met medewerking van de Nicolaïcantorij en een klarinettist.

Op Paasmorgen (24 april) vieren we in een feestelijke dienst van Schrift en Tafel het Paasfeest. Er wordt medewerking verleend door de Nicolaïcantorij en vier koperblazers.

Voor de aanvang van de vespers en op Witte Donderdag, Goede Vrijdag en de Paaswake is het stil in de kerk. Behalve op Witte Donderdag en Paasmorgen wordt er niet gecollecteerd. Wel staat er bij de uitgang een offerblok, waarin u uw gaven voor de diaconie kwijt kunt. Liturgie staat immers niet los van 'de dienst in de wereld'!

De drie diensten van Witte Donderdag, Goede Vrijdag en de Paaswake vormen één geheel, hoewel ze dit jaar niet samen in één liturgieboek staan. Op de Witte Donderdag gedenken wij de overlevering van Jezus, maar daaraan voorafgaand de opdracht om samen de tafel te delen en dienstbaar te zijn aan elkaar. Op de Goede Vrijdag rest er in het aangezicht van het lijden niets dan te lezen en te bidden en elkaar nabij te zijn bij het vallen van de nacht. Dan, in de Paaswake, breekt het licht door – het levenslicht dat het duister breekt. Dan ook, in dat licht, worden Karlijn Rommy van Keulen en Naud Gijsbert Christiaan Robbers gedoopt, vernieuwen wij onze eigen doop en doen Jelle van den Berg, Nineke Folbert, Sophie Hofstee, Stefan van der Leeden, Jochem Oldenbroek en Thea de Ruijter belijdenis van hun geloof.

21 april 2011 (Witte donderdag)

Aanvang: 19.30 uur

Voorganger ds. Ari van Buuren, oud-ziekenhuispastor UMC-Utrecht
Organist Ko Zwanenburg

Vorbereiding

Stilte

I OPENING VAN DE DIENST

Openingszang

Psalm 67

b. M. Nijhoff
m. 1543/Genève 1551

1. God zij ons gun-stig en ge-na - dig.
Hij schen-ke ons 't ge - ze - gend licht
dat o - ver - vloe - dig en ge - sta - dig
straalt van zijn hei - lig aan - ge - zicht:
op - dat hier op aar - de elk uw weg aan - vaar - de
en tot U zich wend',
zo, dat al - ler - we - gen ie - der volk de ze - gen
van uw heil er - kent.

2. De volken zullen U belijden,
o God, U loven al te zaam!
De landen zullen zich verblijden
en juichen over uwen naam.
Volken zult Gij rechten, / hun geding beslechten
in gerechtigheid,
volken op deez' aarde, / die uw arm vergaarde,
die Gij veilig leidt.

3. De aarde heeft de vrucht gegeven,
die door de hemel werd verwekt,
en uit haar schoot ontspruit nieuw leven
waar God zijn hand houdt uitgestrekt.
God is ons genegen, / onze God geeft zegen,
Hij die alles geeft,
Hij zal zijn geprezen, / Hem zal alles vrezen
wat op aarde leeft.

Groet

- V: De Heer zij met u!
G: *Ook met u zij de Heer!*

Bemoediging

- V: Onze hulp is in de naam van God,
G: *die hemel en aarde gemaakt heeft.*
V: Tot in eeuwigheid trouw is God,
G: *die niet laat varen het werk van zijn handen.*

Deze nacht is anders

- V: Vanavond zijn we hier op Witte Donderdag bijeen om te gedenken, hoe Christus onze Heer ons liefdevol van dienst wil zijn. Hij vierde toen de Pascha-maaltijd.
G: *Waarom is deze nacht anders dan andere nachten?*
V: Omdat herdacht werd dat het volk Israël op exodus: uittocht ging uit het Slavenhuis.
Omdat gevierd wordt dat Jezus het Paasbrood en de Beker der Dankzegging met zijn offer van liefde verbond.

En de Messias waste de voeten
van zijn leerlingen.

G: *Laten ook wij zijn Brood eten, zijn Woord spreken en zijn Liefde doen.*

V: Voor Hij de dood inging, God, heeft uw geliefde Zoon door het delen van Brood en Wijn ons deelgenoot willen maken van zijn overgave aan U, en van zijn verbondenheid met ons.

G: *Laat ons in dit geheim steeds opnieuw een bron vinden van liefde en leven in overvloed. Amen*

II RONDONDE SCHRIFT

Lezing uit het Boek van de Uittocht

Exodus 12: 11, 15-20

Zo moeten jullie het eten: met je gordel om, je sandalen aan en je staf in de hand, in grote haast. Dit is een maaltijd ter ere van de HEER, het pesachmaal.

Eet dan zeven dagen lang ongedesemd brood, en verwijder meteen op de eerste dag alle zuurdesem uit jullie huizen; wie op een van die zeven dagen iets eet dat zuurdesem bevat, moet uit de gemeenschap van Israël gestoten worden. De eerste en zevende dag zijn heilige dagen die jullie samen moeten vieren. Die beide dagen mag er geen enkele bezigheid verricht worden, jullie mogen alleen het voedsel bereiden dat ieder nodig heeft. Dit voorschrift blijft voor altijd van kracht. Generatie na generatie moeten jullie het feest van het Ongedesemde brood vieren, omdat ik jullie die dag, in groepen geordend, uit Egypte heb geleid. Van de avond van de veertiende dag van de eerste maand tot de avond van de eenentwintigste dag van die maand moeten jullie ongedesemd brood eten. Gedurende die zeven dagen mag er geen zuurdesem in jullie huizen te vinden zijn; iedereen die iets eet dat zuurdesem bevat, moet uit de gemeenschap van Israël gestoten worden, of het nu een vreemdeling is of een geboren Israëliet. Eet niets dat met zuurdesem bereid is; eet uitsluitend ongedesemd brood, waar jullie ook wonen.”

Zingen

Gezang 4

m. J.D. Boeke / t. M. Jacobse

1. Wij e - ten weer het bit - ter brood
om te ge - den - ken aan de da - gen
dat Gij E - gyp - te hebt ge - sla - gen
met de ver - schrik - king van de dood.

2. Engel des doods, ga ons voorbij.
Zie op het bloed dat als een teken
aan onze deurpost is gestreken.
Engel, ga onze deur voorbij.
3. Wij eten haastig in de nacht
kruiden en ongezuurde broden.
Wij doen wat Gij ons hebt geboden,
wij eten 't lam door ons geslacht.
4. Wij staan reisvaardig tot de tocht
naar 't goede land van Jakobs kindren.
Geen Rode Zee kan meer verhindren
die van de dood zijn vrijgekocht.
5. Doe Gij ons door het water gaan
en laat uw wolkkolom ons richten,
uw vuurkolom ons 's nachts verlichten!
Maak onze voet een vaste baan!
6. Neem onze reisstaf in uw hand
en wijs ons weer, als in de dagen
dat Gij Egypte hebt geslagen,
de weg naar het beloofde land.

Evangelielezing

Matteüs 27: 17-29

Het pesachmaal

Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood kwamen de leerlingen naar Jezus toe en vroegen: ‘Waar wilt u dat wij voorbereidingen treffen zodat u het pesachmaal kunt eten?’ Hij zei: ‘Ga naar de stad en zeg tegen de persoon die jullie bekend is: “De meester zegt: ‘Mijn tijd is nabij, bij jou wil ik met mijn leerlingen het pesachmaal gebruiken.’” De leerlingen deden wat Jezus hun had opgedragen en bereidden het pesachmaal.

Toen de avond was gevallen, lag hij samen met de twaalf aan voor de maaltijd. Onder het eten zei hij tegen hen: ‘Ik verzeker jullie: een van jullie zal mij uitleveren.’ Dit bedroefde hen zeer, en de een na de ander vroegen ze hem: ‘Ik toch niet, Heer?’ Hij antwoordde: ‘Hij die samen met mij zijn brood in de kom doopte, die zal mij uitleveren. De Mensenzoon zal heengaan zoals over hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.’ Toen zei Judas, die hem zou uitleveren: ‘Ik ben het toch niet, rabbi?’ Jezus antwoordde: ‘Jij zegt het.’

Toen ze verder aten nam Jezus een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood en gaf de leerlingen ervan met de woorden: ‘Neem, eet, dit is mijn lichaam.’ En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker met de woorden: ‘Drink allen hieruit, dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden. Ik zeg jullie: vanaf vandaag zal ik niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er met jullie opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van mijn Vader.’

Zingen

‘Die rechtens God gelijk’ (uit: Tussentijds, 86)

m. Bernard Huijbers
t. Huub Oosterhuis

1. Die rech-tens God ge - lijk komt van — de Va-der voort,
de Ko-ning van zijn Rijk, Gods beeld en schep-pend woord

2. hij heeft zich-zelf ont - daan van al - le heer-schap - pij -
hij kwam in ons be - staan, hij werd een mens als wij.

3. Hij werd ons al-ler knecht, zijn dee - moed was zo groot.
Hij stond voor ons te - recht, ge-hoor-zaam tot - ter - dood.

4. Maar God heeft hem ge - steld hoog aan — zijn rech-ter - hand.
God heeft zijn naam ge - meld aan he-mel, zee en land.

5. Op-dat zijn macht ver - staan al wie — hij 't aan-zijn geeft -
op - dat in Je-zus' naam zich bui-ge al wat leeft.

6. Op - dat wij met el - kaar God ge - ven al - le eer,
be - lij - dend voor el - kaar dat Je-zus is de Heer.

Meditatie en moment van verstillig

Zingen

'De hemel reikt ons leeftocht aan' (uit: Tussentijds, 104)

m. Willem Vogel / t. Sytze de Vries

1. De he-mel reikt ons leef-tocht aan:
een mens wordt ons tot le-vend brood.
In lief-de is Hij voor-ge-gaan,
zich bre-kend heeft Hij ons ge-heeld
en goed ge-daan!

2. Hij heeft ons zoekende bestaan gekend, zich onder ons gezaaid als graan dat niet verloren gaat. Gods adem wekt het uit de dood om op te staan.
3. Want graan dat in de aarde valt moet sterven, slapen tot de dag waarop het vruchten dragen zal. Geef dat ons leven, dat zo wacht, ontwaken zal.
4. De Zoon is in ons uitgezaaid, Gods Vadernaam ons toegezegd. Wij leven door het Licht geraakt, dankzij de Geest die adem schept en levend maakt!

III RONDON DE TAFEL

Dienst van de gaven en de gebeden

Inzamelings van de gaven

Avondmaalscollecte

De opbrengst van de avondmaalscollecte is bestemd voor de landelijke 40-dagencampagne van Kerk in Actie: "IK ZIE JE! ..." Zes projecten van Kerk-in-Actie, veraf en dichtbij, staan in de 40 dagen centraal. In de Stille Week willen met onze bijdragen oog hebben voor met hiv/aids besmette mensen in Zambia en voor verwaarloosde kinderen in Moldavië.

Orgelspel   Preludium en fuga in d VI
uit Wohltemperiertes Klavier I BWV 851
J.S. Bach (1685-1750)

Gebod over de gaven

Voorbeden   *Na het daarom bidden wij:*
Heer onze God, wij bidden U: verhoor ons!

Viering van de Tafel van de Heer

Nodiging door een diaken

De grote lofprijzing

V: Vrede zij met u
G: *Vrede ook met u*
V: Verheft uw harten
G: *Wij zijn met ons hart bij de Heer*
V: Brengen wij dank aan de Heer, onze God
G: *Hij is onze dankbaarheid waardig*
V: Gezegend zijt Gij, Heer onze God,
want Gij hebt uw volk bevrijd uit angst en duisternis.
In de nacht zijt Gij voor ons uitgegaan lichtend als vuur.

V: En door het water van de dood
voert Gij ons naar een land van vrede en overvloed.
Gezegend zijt Gij om uw Zoon Jezus Christus,
onze Heer die alles heeft voltooid
wat stond geschreven;
die ons in de wereld heeft liefgehad ten einde toe
en alle beproeving heeft doorstaan.
In de nacht vóór zijn lijden hield hij
met zijn leerlingen maaltijd.
Hij gaf hen brood en wijn als teken van leven voorgoed.
Zo zullen wij, verlost door zijn dood
en opgewekt door zijn verrijzenis
delen in zijn heerlijkheid.
Daarom, met alle engelen en heiligen
loven en verheerlijken wij uw glorierijke naam
en prijzen wij u zonder einde:

Zingen

‘Heilig, heilig, heilig’

Hei - lig, hei - lig, hei - lig, zul - len wij U
zin - gen. Hei - lig, hei - lig, hei - lig,
moe - ten wij U noe - men, met heel de schep - ping
mee uw gro - te da - den roe - men! Zin - gen wij Ho -
san - na, he - mel - hoog Ho - san - na! Ze - gen van Gods -
we - ge, Hij die komt ge - ze - gend met de naam van
Hem! Zin - gen wij Ho - san - na, he - mel - hoog Ho -
san - na!

V: Wij zegenen u om uw Zoon, in wie ons gegeven is
al wat Gij ons wilde schenken,
in wie U God-met-ons zijt.
Hij heeft gehoorzaamheid betoond
met heel zijn hart, zijn ziel en zijn kracht
en werd in de gestalte van een knecht onze broeder.
Al onze boosheid heeft hij gedragen
en in zijn liefde ging hij voorbij de laatste grens.
In de nacht dat hij werd overgeleverd
– en dat is deze nacht! –
nam hij het brood in zijn handen, zegende het en zei:
“Neem en eet, dit is mijn lichaam,
doe dit tot mijn gedachtenis!”
En na de maaltijd nam hij de beker der dankzegging
sprak het dankgebed en zei:
“Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed
dat voor u en voor velen wordt vergoten.
Telkens als u uit deze beker drinkt,
zult gij het doen om mij te gedenken.”

G: *Nu wij dan zijn dood gedenken
komen wij tot u met dit brood en deze beker
en verkondigen zijn dood, totdat hij komt.*

V: Wij vragen U, zend uw Heilige Geest over ons.
Verzamel uw volk tot eenheid
zodat wij staan voor uw aangezicht
en onze Messias niet vergeten.
Want door hem en met hem en in hem
zijt Gij geheiligd en gedankt.
God, Vader, in de eenheid van de Heilige Geest.
Deze nacht en alle dagen
tot in eeuwigheid.

G: *Maranatha!*

*Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome.
Uw wil geschiede,*

*op aarde zoals in de hemel.
Geef ons beden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid. Amen.*

Zingen 'Lam van God'

Lam van God, dat weg-draagt de zon - de
van heel on - ze we - reld: geef uw ont-fer-ming! (2x)
Lam van God, dat weg - draagt de zon - de
van heel on - ze we - reld: geef ons uw vre - de!

Vredesgroet

Gemeenschap van brood en wijn

Orgelspel Delen uit de Franse Suite in G BWV 816
J.S. Bach

Dankgebed

(de tafel wordt in stilte leeggeruimd en blijft kaal achter)

Zingen

Gezang 283: 1, 2 en 3

m. Jan van Biezen
t. J.W. Schulte Nordholt

1. Gij zijt de zin van wat wij zijn,
de harts - fon - tein
die wa - ter geeft
dat le - ven is voor al wat leeft.

2. Gij gaat in 't donker voor ons uit
en niemand stuit
uw grote gang
de eeuwen door, een wereld lang.
3. Al dwalen we ook ten dode af
tot over 't graf,
voorgoed zijt Gij
ons met uw tederheid nabij.

Stilte

Lezing

Matteüs 26: 36-46

In Getsemane

Vervolgens ging Jezus met zijn leerlingen naar een plek die Getsemane genoemd werd. Hij zei: 'Blijven jullie hier zitten, ik ga daar bidden.' Hij nam Petrus en de twee zonen van Zebedeüs met zich mee. Toen hij zich bedroefd en angstig voelde worden, zei hij tegen hen: 'Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier met mij waken.' Hij liep nog een stukje verder, knielde toen en bad diep voorovergebogen: 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan! Maar laat het niet gebeuren zoals ik het wil, maar zoals u het wilt.' Hij liep terug naar de leerlingen en zag dat ze lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus: 'Konden jullie niet eens één uur met mij waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.' Voor de tweede maal liep hij van hen weg en bad: 'Vader, als het niet mogelijk is dat deze beker aan mij voorbijgaat zonder dat ik eruit drink, laat het dan gebeuren

zoals u het wilt.' Toen hij terugkwam, zag hij dat ze weer sliepen, want ze waren door vermoeidheid overmand. Hij liet hen achter, liep opnieuw wat verder en bad voor de derde maal, met dezelfde woorden als daarvoor. Daarna voegde hij zich weer bij de leerlingen en zei: 'Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? En dat terwijl het ogenblik nabij is waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan zondaars. Sta op, laten we gaan; kijk, hij die mij uitlevert, is al vlakbij.'

Samen bidden wij

V: Heer blijf bij ons,
want het is avond en de nacht zal komen.

G: *Blijf bij ons en bij Uw ganse kerk
aan de avond van de dag
aan de avond van het leven
aan de avond van de wereld.*

V: Blijf bij ons
met Uw genade en goedheid
met Uw troost en zegen
met Uw Woord en Sacrament.

G: *Blijf bij ons, wanneer over ons komt
de nacht van beproeving en angst
de nacht van twijfel en aanrechting
de nacht van de strenge bittere dood.*

V: Blijf bij ons in leven en sterven
in tijd en eeuwigheid.

G: *Amen*

In stilte verlaten wij de kerk.

Agenda Nicolaïkerk

De traditie van vele jaren om in de Stille of Goede Week elke avond bijeen te komen in de kerk, op weg naar het Paasfeest, zetten we ook dit jaar voort.

Kerkdiensten

- **vrijdag 22 april (Goede Vrijdag), 19.30 uur**
Voorganger ds. Ruth Peetoom, organist Rienk Bakker. M.m.v. de Nicolaïcantorij o.l.v. Ko Zwanenburg.
- **zaterdag 23 april (Stille Zaterdag), Paaswake, 22.00 uur**
Doop en belijdenis. Voorganger ds. Ruth Peetoom, organist Ko Zwanenburg, m.m.v. klarinettist Gottfried van Eck en leden van de Nicolaïcantorij.
- **zondag 24 april (Eerste Paasdag), 10.00 uur**
Dienst van Schrift en Tafel. Voorganger ds. Ruth Peetoom, organist Rienk Bakker. M.m.v. de Nicolaïcantorij o.l.v. Ko Zwanenburg en een koperkwartet.

Liturgie: Margriet van Dijk-Meijer